

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย โดยขอเสนอเป็นลำดับดังนี้

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงความสัมพันธ์ (Correlation Research) และหาปริมาณการทำงาน เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 428 คน

3. ตัวแปรที่ต้องการศึกษา

ตัวแปรที่ต้องการจะศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

3.1.1 ปัจจัยสถานการณ์ มี 1 ตัวแปร คือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

3.1.2 ปัจจัยจิตลักษณะ มี 3 ตัวแปร ประกอบด้วย

3.1.2.1 จิตลักษณะเดิม มี 2 ตัวแปร ได้แก่ สุขภาพจิต และบุคลิกภาพ

3.1.2.2 จิตลักษณะตามสถานการณ์ มี 1 ตัวแปร คือ เจตคติต่อวิชาชีพ

พยาบาล

3.2 ตัวแปรตาม มี 1 ตัวแปร คือ การปรับตัว แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

3.2.1 การปรับตัวด้านการเรียน

3.2.2 การปรับตัวด้านสังคม

3.2.3 การปรับตัวด้านอารมณ์และส่วนตัว

3.2.3 การปรับตัวด้านความรู้สึกต่อสถาบัน

3.3 ตัวแปรแบ่งประเภท มี 2 ตัวแปร ได้แก่ ชั้นปีการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทั้งหมด 6 แบบวัด ซึ่งจะได้นำเสนอในรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 แบบวัดข้อมูลทั่วไป ผู้วิจัยดำเนินการสร้างขึ้นเอง เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากร ลักษณะของคำถามจะเป็นการเติมคำลงในช่องว่าง และมีข้อคำถามให้เลือกตอบ โดยถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชั้นปีการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวอย่าง แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

1. ชั้นปีการศึกษา

() ปี 1 () ปี 2 () ปี 3 () ปี 4

2. ท่านมีผลการเรียน (เกรดเฉลี่ยสะสม=GPA) เท่าใด

4.2 แบบวัดการปรับตัว ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงมาจากแบบสอบถามการปรับตัวของ โสภาวดี บุญยฤทธิ์กิจ (2546) ซึ่งใช้ในการศึกษาเรื่อง “สุขภาพจิตและการปรับตัวของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” จำนวน 30 ข้อ โดยข้อคำถามแบ่งเป็นการปรับตัวด้านการเรียน 12 ข้อ การปรับตัวด้านสังคม 8 ข้อ การปรับตัวด้านอารมณ์และส่วนตัว 7 ข้อ และการปรับตัวด้านความรู้สึกต่อสถาบัน 3 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นข้อความประกอบมาตรฐานประมาณค่า 6 ระดับ คือ ตั้งแต่ “ตรงมากที่สุด” จนถึง “ไม่ตรงเลย” มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 และผู้วิจัยได้หาซ้ำอีกครั้งเมื่อนำไปใช้กับกลุ่มประชากร ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 ถ้าผู้ตอบได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับคะแนนเฉลี่ยแสดงว่า มีการปรับตัวในระดับสูง ถ้าผู้ตอบได้คะแนนน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยแสดงว่า มีการปรับตัวในระดับต่ำ

ตัวอย่าง

0. ฉันไม่เคยทำงานเสร็จทันเวลา

ตรงมากที่สุด	ตรง	ค่อนข้างตรง	ค่อนข้างไม่ตรง	ไม่ตรง	ไม่ตรงเลย
[]	[]	[]	[]	[]	[]

เกณฑ์การให้คะแนน

การให้คะแนนตามข้อความทางบวกและข้อความทางลบดังนี้

ตัวเลือก	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ตรงมากที่สุด	6	1
ตรง	5	2
ค่อนข้างตรง	4	3
ค่อนข้างไม่ตรง	3	4
ไม่ตรง	2	5
ไม่ตรงเลย	1	6

4.3 แบบวัดสุขภาพจิต ผู้วิจัยใช้แบบคัดกรองภาวะสุขภาพจิต ไทย จีเอสคิว-28 (Thai GHQ-28 : General Health Questionnaire – 28) เป็นแบบสอบถาม Scaled GHQ สามารถระบุอาการของบุคคลที่มีภาวะสุขภาพจิตผิดปกติหรือมีปัญหาสุขภาพจิต จำนวน 28 ข้อ แบ่งเป็น 4 กลุ่มอาการได้แก่ อาการทางกาย 7 ข้อ อาการวิตกกังวลและการนอนไม่หลับ 7 ข้อ ความบกพร่องทางสังคม 7 ข้อ และอาการซึมเศร้าที่รุนแรง 7 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นข้อความประกอบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ คือ ตั้งแต่ “ ตรงมากที่สุด ” จนถึง “ ไม่ตรงเลย ” มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 - .94 และผู้วิจัยได้หาซ้ำอีกครั้งเมื่อนำไปใช้กับกลุ่มประชากร ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 ถ้าผู้ตอบได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับคะแนนเฉลี่ยแสดงว่า มีสุขภาพจิตดี ถ้าผู้ตอบได้คะแนนน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยแสดงว่า มีปัญหาสุขภาพจิต

ตัวอย่าง

0. ฉันมักนอนไม่ค่อยหลับ

ตรงมากที่สุด	ตรง	ค่อนข้างตรง	ค่อนข้างไม่ตรง	ไม่ตรง	ไม่ตรงเลย
[]	[]	[]	[]	[]	[]

เกณฑ์การให้คะแนน

การให้คะแนนตามข้อความทางบวกและข้อความทางลบดังนี้

ตัวเลือก	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ตรงมากที่สุด	6	1
ตรง	5	2
ค่อนข้างตรง	4	3
ค่อนข้างไม่ตรง	3	4

ไม่ตรง	2	5
ไม่ตรงเลย	1	6

4.4 แบบวัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้ ขั้นที่หนึ่ง กำหนดขอบเขตเนื้อหาของแบบวัดให้ครอบคลุมนิยามปฏิบัติการ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่เรียน ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนและรุ่นพี่-รุ่นน้อง ขั้นที่สอง สร้างข้อความให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาของแบบวัดตามที่กำหนดไว้ในขั้นที่หนึ่ง ขั้นที่สาม นำข้อความที่สร้างได้ในขั้นที่สองส่งให้ประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา จากนั้นนำมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ ซึ่งได้แบบวัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาฉบับทดลองใช้ จำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งเป็น ด้านอาคารสถานที่เรียน จำนวน 10 ข้อ ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ จำนวน 10 ข้อ และด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนและรุ่นพี่-รุ่นน้อง จำนวน 10 ข้อ และ ขั้นที่สี่ นำแบบวัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ได้ในขั้นที่สาม ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 80 คน เพื่อคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกรายข้อเข้ามาตรฐาน (0.2 ขึ้นไป) และให้มีเนื้อหาครอบคลุมสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาทั้ง 3 ด้านดังกล่าว ซึ่งได้แบบวัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจำนวน 30 ข้อ

เมื่อผู้วิจัยนำไปทดลองใช้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82 และได้หาซ้ำอีกครั้งหลังจากนำไปใช้กับกลุ่มประชากรแล้ว ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81

ลักษณะของแบบวัดเป็นข้อความประกอบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ คือ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” จนถึง “ไม่จริงเลย” มีจำนวน 30 ข้อ ถ้าผู้ตอบได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับคะแนนเฉลี่ยแสดงว่ามีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในระดับสูง ถ้าผู้ตอบได้คะแนนน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยแสดงว่ามีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในระดับต่ำ

ตัวอย่าง

0. จำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
[]	[]	[]	[]	[]	[]

เกณฑ์การให้คะแนน

การให้คะแนนตามข้อความทางบวกและข้อความทางลบดังนี้

ตัวเลือก	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
จริงที่สุด	6	1
จริง	5	2
ค่อนข้างจริง	4	3
ค่อนข้างไม่จริง	3	4
ไม่จริง	2	5
ไม่จริงเลย	1	6

4.5 แบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงมาจากแบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของ กันต์กนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี (2546) ซึ่งใช้ในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ” ลักษณะของแบบวัดเป็นข้อความประกอบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ คือ ตั้งแต่ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” จนถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 และผู้วิจัยได้หาซ้ำอีกครั้งเมื่อนำไปใช้กับกลุ่มประชากร ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .76 ถ้าผู้ตอบได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับคะแนนเฉลี่ยแสดงว่ามีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลในระดับสูง ถ้าผู้ตอบได้คะแนนน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยแสดงว่ามีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลในระดับต่ำ

ตัวอย่าง

0. วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีสวัสดิการดี

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

[] [] [] [] [] []

เกณฑ์การให้คะแนน

การให้คะแนนตามข้อความทางบวกและข้อความทางลบดังนี้

ตัวเลือก	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	6	1
เห็นด้วย	5	2
ค่อนข้างเห็นด้วย	4	3
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	3	4
ไม่เห็นด้วย	2	5

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1

6

4.6 แบบวัดบุคลิกภาพ ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงมาจากแบบวัดบุคลิกภาพของคาริกา อเนกนิธิ (2547) ซึ่งใช้ในการศึกษาเรื่อง “การเปรียบเทียบความทันสมัยของวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพ เก็บตัว-แสดงตัวในระดับที่ต่างกัน” ลักษณะของแบบวัดเป็นข้อความประมาณ 6 ระดับ คือ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” จนถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81 และผู้วิจัยได้หาซ้ำอีกครั้งเมื่อนำไปใช้กับกลุ่มประชากร ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .78 ถ้าผู้ตอบ ได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับคะแนนเฉลี่ยแสดงว่ามีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ถ้าผู้ตอบได้คะแนน น้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยแสดงว่ามีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

ตัวอย่าง

1. ฉันชอบอยู่คนเดียวไม่ชอบสูงส่งกับใคร

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
[]	[]	[]	[]	[]	[]

เกณฑ์การให้คะแนน

การให้คะแนนตามข้อความทางบวกและข้อความทางลบดังนี้

ตัวเลือก	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
จริงที่สุด	6	1
จริง	5	2
ค่อนข้างจริง	4	3
ค่อนข้างไม่จริง	3	4
ไม่จริง	2	5
ไม่จริงเลย	1	6

5. การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้นำของผู้อื่นมาใช้ คือ แบบวัด สุขภาพจิต เครื่องมือที่ดำเนินการพัฒนามาจากแบบวัดของผู้อื่น ได้แก่ แบบวัดการปรับตัว แบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล และแบบวัดบุคลิกภาพ และเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง คือ แบบวัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ซึ่งมีวิธีการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

5.1 เครื่องมือที่น่าของผู้อื่นมาใช้และเครื่องมือที่ดำเนินการพัฒนาจากแบบวัดของผู้อื่น

5.1.1 หาค่าอำนาจจำแนก (Power of Discrimination) โดยนำแบบวัดที่ได้ไปหาค่าอำนาจจำแนกโดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากร คือ นักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยแบ่งเป็น ชั้นปีที่ 1-4 ชั้นปีละ 20 คน รวมทั้งสิ้น 80 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item-Total Correlation) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีอำนาจจำแนกรายข้อเข้ามาตรฐาน (0.2 ขึ้นไป)

5.1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ (Reliability) จะหาหลังจากที่หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแล้ว โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีอำนาจจำแนกรายข้อเข้ามาตรฐาน (0.2 ขึ้นไป) นำมาหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Conbach's Alpha Coefficient)

5.2 เครื่องมือที่ดำเนินการสร้างขึ้นเอง โดยดำเนินการหาประสิทธิภาพดังนี้

5.2.1 การหาความตรง (Validity) นำแบบวัดที่สร้างมาหาความตรงทางเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (ดูรายชื่อที่ภาคผนวก ข) ตรวจสอบ

5.2.2 หาค่าอำนาจจำแนก โดยนำแบบวัดที่ได้ไปหาค่าอำนาจจำแนกโดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากร คือ นักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนทั้งสิ้น 80 คน โดยแบ่งเป็น ชั้นปีที่ 1-4 ชั้นปีละ 20 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item-Total Correlation) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีอำนาจจำแนกรายข้อเข้ามาตรฐาน (0.2 ขึ้นไป)

5.2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ (Reliability) จะหาหลังจากที่หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแล้ว โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีอำนาจจำแนกรายข้อเข้ามาตรฐาน (0.2 ขึ้นไป) นำมาหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Conbach's Alpha Coefficient)

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

6.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุครธานี

6.2 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มประชากรด้วยตนเอง จากนั้นผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง และตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และร้อยละ (Percentage)ของข้อมูลพื้นฐาน คือ ปัจจัยส่วนตัว ได้แก่ ชั้นปีการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มประชากรให้ชัดเจนขึ้น

7.2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)ของคะแนนรวมของการปรับตัว และคะแนนรวมของปัจจัยสถานการณ์และปัจจัยจิตลักษณะ ในกลุ่มประชากรรวมและกลุ่มประชากรย่อย เพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มประชากรออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

7.3 วิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (Three- Way Analysis of Variance) เพื่อหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยสถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะเดิม และปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์ และมีตัวแปรตาม คือ การปรับตัว ทำการวิเคราะห์ทั้งในกลุ่มประชากรรวมและกลุ่มประชากรย่อยที่แบ่งตามปัจจัยส่วนตัว

7.4 วิเคราะห์ค่าสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาปริมาณการทำนายของตัวแปรปัจจัยสถานการณ์ และปัจจัยจิตลักษณะที่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล